

1r trimestre de 2023 Núm. 153 Any XXXVIII

L'AVEU

DE TORREFETA I FLOREJACS

imatge de marina jové i cunyat

EDITORIAL

Junt amb la primavera neix el nou número de La Veu de Torrefeta i Florejacs amb contingut fresc, notícies breus que recullen els fets dels darrers mesos hivernals, com les trobades nadalenques o la celebració del 8M al nostre municipi, entre altres. El temps de lectura el podrem passar llegint les aportacions dels col·laboradors i col·laboradores habituals amb apunts sobre coneixements temàtics, recomanacions, entrevista a un veí que presenta el seu segon llibre publicat, els nostres esports i molt més. Gaudiu de l'explosió de colors que ens aporta aquesta època de l'any, la qual representa la delicada flor d'ametller de la portada. Com desitja la dita escrita dins una d'aquestes pàgines, *Al maig cada dia un raig*: esperem poder fer la lectura mentre sentim com cau la pluja darrera la finestra. No oblideu estalviar aigua mentre no es produeixi aquest fenomen tan esperat.

PLE A PLE

SESSIÓ PLENÀRIA ORDINÀRIA CELEBRADA EL DIA 24 DE FEBRER DE 2023

- Aprovació del pressupost municipal exercici 2023, bases d'execució, plantilla de personal i relació de llocs de treball.
- Aprovació del Conveni Marc per a la coordinació, la cooperació i la col·laboració amb el Consell Comarcal de la Segarra, en matèria de serveis socials i altres programes relatius al benestar social, període 2022-2025.
- Aprovació conveni de col·laboració amb l'Associació Alba de Tàrraga pel servei de neteja de la via pública 2023.
- Aprovació de certificació número 3 i darrera de l'obra "Pavimentació del carrer Castell de Sedó".
- Sol·licitud de subvenció al programa PREE 5000 per l'actuació "Rehabilitació energètica integral de l'edifici de l'Ajuntament de Torrefeta i Florejacs".
- Sol·licitud de subvenció per instal·lació de geotèrmia a l'edifici de l'Ajuntament de Torrefeta i Florejacs.

GENT NOSTRA

NAIXEMENTS

- Ot Llordés Font, 17 de gener de 2023. Fill de Josep Maria i de Maria Pilar de Selvanera.

DEFUNCIONS

- Josep Bentoldrà Gimbert, Sedó, 20 de març de 2023, a l'edat de 74 anys.

TASQUES QUE ES REALITZEN ALS CAMPS DEL NOSTRE MUNICIPI

L'any agrícola comença a l'agost i segons la gent més gran, és per la Mare de Déu el dia 15 que comencen i acaben les campanyes agrícoles.

Al nostre municipi conreem els següents cultius: ordi, blat, farratges, com civada i veça, colza i pèsol. També tenim ametllers i oliveres i últimament tenim unes hectàrees de regadiu del Canal Segarra Garrigues. Es van alternant un seguit de cultius per mirar com es van adaptant. Entre ells tenim una plantació de cultius de festucs que a l'estiu trenquen el color del terreny i fan que el paisatge sigui diferent. Si me'n deixo algun altre, benvingut sigui.

1r trimestre

- El gener és un mes tranquil, s'ha d'anar vigilant com es desenvolupen els diferents cultius. També és temps d'esporga dels ametllers i fer tasques de neteja als vorals dels trossos.

"La pluja de gener omple el graner"

- Al febrer ja comença a haver-hi activitat. Hem de controlar les males herbes que surten al camps i es comencen a adobar els camps segons les previsions de pluges. També és l'època de floració dels ametllers.

"A pesar del febrer floreix l'ametller"

- Pel març seguim amb els adobats i anar vigilant els cultius que estiguin sans i nets de males herbes. Els cultius segueixen parats esperant la primavera.

"Març, marçot mata la vella i la jove si pot"

2n trimestre

- A l'abril comencem amb una dita que diu "A l'abril cada gota val per mil". És molt important la pluja perquè es puguin desenvolupar tots els cultius.

També és el temps d'esporgar les oliveres.

A l'abril i maig és quan s'ha de tenir més vigilància amb les diferents plagues que puguin afectar els conreus i arbres. Depèn molt del fred que ha fet a l'hivern i a les temperatures que tenim que es puguin desenvolupar diferents fongs. S'ha de tenir cura ja que sinó provoquen unes pèrdues molt importants als conreus.

"Per Sant Jordi espiga l'ordi i per Sant Marc espiga el blat"

- Al maig ja es comença a recollir el farratge. Una part s'ha començat a recollir en verd i s'anomena ensitjar. La resta s'asseca i s'utilitza per l'alimentació dels animals.

Depenent de les temperatures, es comencen a recol·lectar alguns cultius.

"Al maig cada dia un raig"

- Al juny comença l'activitat forta de recollecció de blat, ordi, colza i pèsol.

També es comença a recollir la palla ja que és molt necessària pels diferents bestiaris.

"Al juny la falç al puny"

(Continuarà en la propera edició)

Amb tu, de la sembra a la collita
Experts en cultius alternatius

Mas Masco (Selvanera)
josepmbesora@masmasco.cat
Tel: 607 22 59 55 (Josep M)
Tel: 646 92 68 89 (Èlia)

NOTICIARI BREU

El calendari de Torrefeta i Florejacs arriba a la majoria d'edat

L'ajuntament de Torrefeta i Florejacs ha obsequiat a la ciutadania del municipi amb el nou calendari pel 2023. L'edició d'enguany arriba sense interrupcions a la majoria d'edat, essent el volum 18è d'aquesta col·lecció. Les imatges recullen places de tots els nuclis i en tenen l'autoria: Tresa Besora i Freixes, Jaume Moya i Matas, Dolors Llorc i Alsina, Laia Argelich i Esteve, Raquel Escolà i Miró, Marina Jové i Cunyat i Núria Magrans i Anglés. El disseny i la maquetació han tornat a anar a càrrec de Jové, i la impressió l'ha fet Impremta Barnola de Guissona. El pròleg ha anat a càrrec de l'alcalde, Josep Maria Castella i Estruch, i va acompanyat d'un escrit de la regidora de l'ajuntament Laia Argelich i Esteve. Cal recordar que l'alcalde estat Narcís Cisquella va iniciar aquesta col·lecció per donar a conèixer a tothom tots els racons de Torrefeta i Florejacs.

Gospel a Sedó

El divendres 23 de desembre al vespre, en el marc de les festes nadalenques, es va poder gaudir

d'una cantada de gospel a l'església de Sedó. La coral que va fer el concert va ser Ondara Gospel, una coral amb 12 anys d'experiència, formada per gent no professional, de la Segarra i l'Urgell, que va tenir els seus orígens a la Ribera d'Ondara, concretament als Hostalets, i actualment tenen el lloc d'assaig a Tàrrega. A l'acte hi van participar trenta cantaires, un pianista, i la seva directora, la Mireia Rosich. Van oferir un concert amb cançons diverses, des d'arrels africanes fins a cançons de musicals, i també un petit recull de nadales. L'acte va aconseguir omplir l'església de Sedó, amb un centenar de públic assistent.

Activitats nadalenques de Tif

Durant el transcurs de les festes nadalenques es van dur a terme diverses activitats als nuclis del municipi.

A Granollers, un grup d'amics van fer un pessebre i un tió, per tal de decorar la població, una iniciativa que va sorgir el 2021 i que van

PROS INSTAL·LACIONS S.C.P.
serveis i manteniments

C. Les Serres, 25 25210 GUISSONA Tel.: 609 76 72 15

ampliar durant el 2022. Selvanera també va fer el tradicional pessebre dins l'antic forn del poble. A Torrefeta van muntar un pessebre a l'antic forn, aquest fet amb peces brodades per Rosa Rovira. A Riber també van col·locar el Tió a l'entrada del poble, amb el petit pessebre als seus peus.

Les torronades populars també van estar presents a diferents poblacions; Bellveí la va celebrar el dijous 22 de desembre, Torrefeta i Sedó el divendres 23. A Palou el dia 24 de desembre es va fer el sopar de Nadal. La gent de Florejacs van anar a sopar plegats després de la recepció del Rei d'Orient.

Les llums de Nadal van brillar durant les festes als pobles del municipi.

Recital del Poema de Nadal a Florejacs

La sala de lectura Manel Canals del poble de Florejacs va acollir el 28 de desembre la lectura del Poema de Nadal de Josep Maria de Sagarra. Mireia Mora, Anna Zaplana, Glòria Judal i Susana Costa van posar veu a aquest clàssic de la literatura catalana. La Glòria Judal va introduir tan l'autor com l'obra, i la Mireia Mora va entonar el tradicional "Què li darem a n'el Noi de la Mare, què li darem que li sàpiga bo?". Les encarregades de la sala, Anna Zaplana i Susana Costa, van recordar que la voluntat de l'espai de lectura va molt més enllà de ser una biblioteca per a la gent de Florejacs, i activitats com aquesta serveixen per potenciar aquest espai i aquest servei que es fa de forma voluntària. Una vintena de persones van assistir a l'acte que va acabar amb un brindis per celebrar les festes nadalenques. *Autoria d'imatge:*

Sergi Maza

Un nou ajuntament per al gaudi de tota la ciutadania

El passat mes de gener es va iniciar la primera fase de les obres d'ampliació de l'ajuntament del municipi, a Torrefeta. En la segona fase es rehabilitarà l'edifici actual, que era l'antiga escola del poble, i patia de diverses mancances i patologies estructurals: si n'heu estat usuari/ària, ho coneixereu de primera mà. Les noves instal·lacions, executades per l'empresa Solvetia i amb direcció de l'arquitecte Josep Esteve, permetran que la documentació arxivada

no pateixi els efectes de les humitats; que l'assistent social pugui atendre les persones usuàries del servei en un espai on es garanteixi la confidencialitat; que l'arquitecta municipal pugui reunir-se amb veïns i veïnes del municipi sense necessitat de compartir despatx amb l'alcalde; que disposem d'una sala polivalent accessible a totes les persones quan, per exemple, es facin xerrades o bé hi hagi eleccions; que el personal de l'ajuntament compti amb espais més oberts i lluminosos que millorin la seva salut laboral. Disposar d'un magatzem pel material de l'ajuntament, que ara mateix està repartit per diversos coberts de voluntaris que ho vetllen. Una construcció annexa que estarà adaptada, respectarà l'edifici històric i que serà energèticament sostenible, més lluminosa i eficient, amb el consegüent estalvi econòmic per a l'ajuntament. Podríem trobar altres millores... però les deixarem per a la vostra descoberta. Aquesta acció està sufragada directament per l'Ajuntament amb fons propis, amb càrrec al romanent de tresoreria que ara, de manera excepcional, l'Estat ha autoritzat a gastar. La segona fase es podrà realitzar si s'atorga alguna de les subvencions sol·licitades a tal efecte. Donem-nos l'enhorabona!

Pavimentació del carrer Castell de Sedó

Al mes de febrer va finalitzar l'obra de

Valentí Padullés Vilà

Materials i eines per la construcció

Av. Onze de Setembre, 26 25210 Guissona
Tel. 973550117/ Fax: 973550117
valentipadulles@gmail.com

pavimentació del carrer Castell, a la part alta del poble de Sedó.

El projecte i la direcció d'obra han anat a càrrec de l'arquitecte Josep Esteve, i l'obra ha estat executada per l'empresa Construccions i Paviments 2000, SL, de Tàrrrega.

L'obra ha consistit en la renovació del clavegueram i la xarxa d'aigua de l'esmentat carrer, i la posterior pavimentació. El cost de l'obra ha estat de 50.680,99€, sufragats amb fons propis de l'Ajuntament.

Desgranant la mentida, nova xerrada a Torrefeta

Una vintena de persones van assistir el divendres 03 de març a la xerrada "La mentida i les seves veritats" que va fer la psicòloga de Ponts, Susanna Balagué, a la sala de plens de l'ajuntament de Torrefeta. Dins el cicle de xerrades d'empoderament que ofereix l'ajuntament de forma gratuïta, en aquesta sessió la ponent va convidar a la reflexió sobre els diversos tipus de mentides que hi ha, com detectar-les, lligant aquesta sessió a la que va fer l'any anterior sobre comunicació no verbal. La gran participació va permetre una reflexió col·lectiva sobre qui menteix i per a què. En acabar, es va acordar que en una propera xerrada es facilitarien eines de mediació entre persones. La benvinguda va ser

a càrrec de l'alcalde, Josep Maria Castella, qui va recordar que la Susanna és una psicòloga molt coneguda al municipi que durant anys ha estat facilitant eines d'empoderament personal a la gent de Torrefeta i Florejacs, i que és un èxit que any rere any segueixi omplint la sala de plens amb les seves noves propostes.

Celebració del 8M a Sedó

El diumenge dia 5 de març es va celebrar a Sedó el dia Internacional de la Dona. El Centre Social de Sedó i Riber va oferir un vermut musical amb cançons amb nom de dona, i es va aprofitar per fer una foto commemorativa de la data, on calia portar un complement de color lila. L'acte va ser molt participatiu, amb assistents de totes les edats.

Voluntariat de Florejacs a La Marxa dels castells del 2023

El diumenge dia 5 de març es dugué a terme una nova edició de la tradicional Marxa dels Castells de la Segarra, enguany la XXIIIa edició. Com cada any, el recorregut té pas per part del nostre municipi, en zones com el Castell de les Sitges, Florejacs, el Llor, Castellmeià. Un nombrós grup de voluntaris i voluntàries de Florejacs, van participar un any més, organitzant l'avituellament que es fa a Florejacs. Gràcies per la vostra participació!

de Cortes de la Frontera (Màlaga). Sumaven en total dotze membres, però durant l'estada a Bellveí en van néixer dos més, l'Ana García Franco i la Dolores Medina Porras. L'octubre de 1938 feia pràcticament vint-i-un mesos que residien a Bellveí. Havien aconseguit escapar de la zona de guerra en el context de la batalla de Màlaga, entre el 3 i 8 de febrer de 1937, i de la posterior massacre de la carretera de Màlaga a Almeria per part de les unitats militars del bàndol sublevat. La caiguda de Màlaga tingué

una gran repercussió militar, i provocà un dels majors èxodes de la guerra, l'anomenada popularment *Desbandá*. L'altre contingent, el més nombrós, procedia d'Almacelles (Segrià). El constituïa dotze o tretze famílies que sumaven en total quaranta membres, i un nen d'un mes que havia nascut a Bellveí. L'arribada a la població de la majoria d'aquests desplaçats es produí entre el 15 i el 22 d'abril de 1938, mentre que una família, probablement procedent d'una altra població d'acollida, arribà a Bellveí el 14 de juny del mateix any. L'octubre de 1938, per tant, feia una mica més de sis mesos, i quatre mesos i mig la família que arribà al juny, que es trobaven a la població. El contingent arribà a Bellveí després de l'ocupació d'Almacelles en el context de l'ofensiva franquista a tot el front d'Aragó, de març de 1938. L'ofensiva fixà la línia de front al llarg dels rius Noguera Pallaresa, Segre i Ebre, a primers d'abril. Les operacions militars a l'Aragó provocaren la tercera gran allau de refugiats i desplaçats a Catalunya, d'aragonesos però també de catalans de les zones ocupades als marges drets dels rius que marcaren la línia de front.

Nom i cognoms	Edat	Naturalesa	Darrera població on residia	Professió	Estat civil	Grau de parentiu	Data arribada a Bellveí
Antoni Vidal Juni	57	Almacelles	Pagès		Casat	Cap família	
Lorenzo García Luque	51	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Obrer	Casat	Cap família	22 febrer 1937
Ana Torres Matoro	46	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Labors [sic]	Casada	Esposa	22 febrer 1937
Ana García Torres	24	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Labors	Soltera	Filla	22 febrer 1937
María García Torres	18	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Labors	Soltera	Filla	22 febrer 1937
Isabel García Torres	16	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Labors	Soltera	Filla	22 febrer 1937
Manuel García Torres	13	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Escola	Solter	Fill	22 febrer 1937
Antonia García Torres	11	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Escola	Soltera	Filla	22 febrer 1937
Francisco García Torres	7	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Escola	Solter	Fill	22 febrer 1937
Francisca Franco González	22	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Labors	Casada	Cap família	22 febrer 1937
Ana García Franco*	19 dies	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Cortes de la Frontera (Màlaga)			Filla	22 febrer 1937
Encarnación Porras Conde	20	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Labors	Casada	Cap família	22 febrer 1937
José Medina Porras	2	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Cortes de la Frontera (Màlaga)			Fill	22 febrer 1937
Dolores Medina Porras*	6 mesos	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Cortes de la Frontera (Màlaga)			Filla	22 febrer 1937
Juan Rodríguez Cabera	14	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Cortes de la Frontera (Màlaga)	Escola		Fill	22 febrer 1937
Maria Llombart	30	Almacelles	Almacelles	Labors	Casada	Cap família	16 abril 1938

Antònia Cristóbal	21	El Campell	Almacelles	Modista	Soltera	Cosina	16 abril 1938
Josep Ribes Llombart	6	Almacelles	Almacelles	Escola	Solter	Fill	16 abril 1938
Maria Peres Tobal	9	Lleida	Almacelles	Escola	Soltera	Refugiada	16 abril 1938
Mercè Purroy Pascual	26	Almacelles	Almacelles	Labors	Casada	Cap família	15 abril 1938
Josep Cortadelles Purroy	4	Almacelles	Almacelles			Fill	15 abril 1938
Ferran Cortadelles Purroy*	1 mes	Almacelles	Almacelles			Fill	15 abril 1938
Dolors Segura Abella	53	Barcelona	Almacelles	Labors	Vídua	Tia	15 abril 1938
Rosalia Font Pijuan	34	La Donzell	Almacelles	Labors	Casada	Cap família	22 abril 1938
Pepita Ribelles Font	8	Lleida	Almacelles	Escola		Filla	22 abril 1938
Emili Ribelles Font	4	Lleida	Almacelles			Fill	22 abril 1938
Alfons Bonet Rull	72	Almacelles	Almacelles	Obrer	Casat	Cap família	16 abril 1938
Maria Areny Cortal	64	Montclar	Almacelles	Labors	Casada	Esposa	16 abril 1938
Antònia Bonet Areny	26	Almacelles	Almacelles	Labors	Casada	Filla	16 abril 1938
Antònia Juli Camputo	30	Almacelles	Almacelles	Labors	Casada	Cap família	16 abril 1938
Joan Bonet Juli	7	Almacelles	Almacelles	Escola		Fil	16 abril 1938
Jovita Bonet Juli	3	Almacelles	Almacelles			Filla	16 abril 1938
Antoni Juli Llombart	61	Almacelles	Almacelles	Obrer	Casat	Cap família	16 abril 1938
Maria Campistó Simó	57	Almacelles	Almacelles	Labors	Casada	Esposa	16 abril 1938
Rosa Juli Campistó	27	Almacelles	Almacelles	Labors	Casada	Filla	16 abril 1938
Manel Arnó Juli	6 mesos	Almacelles	Almacelles			Net	16 abril 1938
Carme Juni Barrull	64	Almacelles	Almacelles	Labors	Vídua	Cap família	16 abril 1938
Carme Larré Juni	35	Almacelles	Almacelles	Labors	Casada	Filla	16 abril 1938
Josep Balagué Larré	12	Almacelles	Almacelles	Escola		Net	16 abril 1938
Andreu Balagué Larré	8	Almacelles	Almacelles	Escola		Net	16 abril 1938
Maria Balagué Molins	27	Almacelles	Almacelles	Labors	Casada	Cap família	16 abril 1938
Conxa Purroy Balagué	6	Almacelles	Almacelles	Escola		Filla	16 abril 1938
Juli Purroy Balagué	2	Almacelles	Almacelles			Fill	16 abril 1938
Josep Balagueró Cambray	70	Almacelles	Almacelles	Obrer	Casat	Cap família	16 abril 1938
Josepa Molins Burrell	67	Almacelles	Almacelles	Labors	Casada	Esposa	16 abril 1938

Refugiats sense subsidi amb dret a racionament previ pagament al comptat

Antoni Tomàs Purroy	42	Almacelles	Almacelles	Obrer	Casat	Cap família	15 abril 1938
Maria Purroy Pascual	38	Almacelles	Almacelles	Labors	Casada	Esposa	15 abril 1938
Ramona Purroy Pascual	19	Almacelles	Almacelles	Labors	Soltera	Cunyada	15 abril 1938
Joan Bonet Areny	41	Almacelles	Almacelles	Obrer	Casat	Cap família	16 abril 1938
Dominica Balagué Molins	36	Almacelles	Almacelles	Labors	Casada	Esposa	16 abril 1938

INSTAL·LACIONS
JORDI ANGUERA

659 49 20 98 - jordi@jordianguera.net
c/ Assumpta, 1 - 25211 Ratera (Lleida)

Agapit Bonet Balagué	13	Almacelles	Almacelles	Escola	Solter	Fill	16 abril 1938
Trinitat Bonet Balagué	6	Almacelles	Almacelles	Escola		Filla	16 abril 1938
Antoni Vidal Juni	57	Almacelles	Almacelles	Obrer	Casat	Cap família	14 juny 1938
Rosa Simó Mingot	54	Almacelles	Almacelles	Labors	Casada	Esposa	14 juny 1938
Rosa Vidal Simó	17	Almacelles	Almacelles	Labors	Soltera	Filla	14 juny 1938

*Va néixer a Bellveí

Foto de Jesús Majada via RTVE

RECOMANACIÓ DE LECTURA *roser nadal i freixes (la morana)*

L'ÚLTIM AMOR DE BABA DÚNIA

Alina Bronsky

Traducció: Ramon Farrés

Baba Dúnia viu en un poblet de l'anomenada zona d'exclusió de Txernòbil, un poblet que ja no hauria d'existir.

Mentre tothom a la resta del món es preocupa per l'origen de les fruites i les verdures que mengen i d'on venen el vents i els núvols que els envolten, ella, una dona gran i exinfermera, torna a casa per reconstruir la seva vida a la terra de ningú.

Hi ha altres antics veïns que també han tornat a aquell paratge. Hi ha aigua al pou, electricitat els dies bons i mengen hortalisses conreades als horts dels seus jardins. Els ocells canten més fort que en qualsevol altre lloc, les teranyines s'escampen lliurement i, de vegades, la Baba Dúnia parla amb el seu marit mort.

Però aleshores, un estrany arriba al poble i la petita comunitat veurà amenaçada la seva existència.

Alina Bronsky, amb una escriptura potent, poètica, plena d'enginy i de sensibilitat, ens regala una història fascinant sobre una dona que troba el seu paradís en la vellesa.

Hi diu: "La política és important, és clar, però malgrat tot sempre depèn d'un mateix femar les patates, si algun dia vols menjar puré".

El podeu trobar a la biblioteca de Guissona

RITA DE CÀSSIA, ADVOCADA DELS IMPOSSIBLES

A les afores de la veïna població de Sanaüja, els agustins hi fundaren al segle XVII el convent de la Mare de Déu del Pla. La seva església alberga, encara ara (i malgrat que fa gairebé dos-cents anys que els monjos en foren exclaustats), la imatge de Santa Rita, fet que la converteix en un dels llocs de devoció més venerades de la Segarra, fins al punt que és considerada la “patrona virtual” del poble. Cada 22 de maig les dones hi porten a beneir roses, els pètals dessecats de les quals seran garantia per mantenir sanejada l’economia domèstica de les llars... La nostra protagonista d’avui va néixer l’any 1381 a Roccaporena, veïnat del municipi de Càssia, a la regió italiana d’Umbria, filla de pares grans. El

mateix dia del seu bateig, un miracle anuncià que aquella nena seria un prodigi de puresa i dolçor: “de vostra boca, advertiren / que abelles blanques sortien”, canten els goigs. En congruència amb els senyals, la noia decidí des de ben petita ser monja, però els pares li ho negaren, casant-la amb només divuit anys amb el sereno del poble, de qui tingué dos fills (Jacopo i Paolo). Aquell home, però, li provocà molt turments. Diuen que li prohibia ajudar els pobres i que, un dia que portava pa amagat a la faldilla per lliurar-lo als necessitats, l’espòs la va aturar i registrar, però miraculosament els pans s’havien transformat en roses.

Dels patiments rebuts del marit es consolava amb l’oració, fins que un dia -“per trista sort”, diuen-aquell va aparèixer assassinat. En la investigació per aclarir els fets, Rita va explicar que l’home tenia molt enemics per causa del seu càrrec i que, amb tota seguretat, algun d’ells l’havia mort; però la desgràcia no era tan gran, ja que, poc abans de morir, el difunt s’havia penedit de les seves culpes, ella mateixa l’havia convertit al cristianisme i, d’aquesta manera, reposava al Cel. Superat l’escull, Rita va demanar l’admissió al convent agustinian de Càssia (“moguda d’impuls diví / ser monja al moment pensàreu”), però un nou obstacle aparentment invencible li barrà el pas: només hi acceptaven dones verges! Però ella no defallí i, després de molt insistir, hi fou admesa a canvi que perdonés públicament als assassins del seu marit, renunciant a la vendetta que era obligació moral de la família de la víctima. De nou, aconseguí salvar l’obstacle amb la mort dels seus fills, gairebé simultània, fet que els estalvià de créixer amb l’obligació de venjar el pare (i condemnar eternament les seves ànimes). Diuen que no hi ha mal que per bé no vingui i així ho interpreta Rita, que al 1417 agrai a Déu la mort dels infants i, lliure de càrregues, entrà al convent... i no ho feu de qualsevol manera: hi arribà de matinada, sense

TRANSPORTS I
EXCAVACIONS

www.marsol.cat

MARSOL s.a.

T. 973 55 00 97 M. 696 95 29 06 Guissona

esperar ni que obrís portes, transportada per Sant Agustí, Sant Joan Baptista i Nicolau de Tolentino. Així, amb trenta-sis anys, prengué finalment els hàbits i començà la vida de monja.

Evidentment, el seu periple conventual també estigué curull de meravelles. Dedicada amb cos i ànima a la pregària i la penitència, aparegué un dia amb una llarga estella de fusta clavada al front. Rita va interpretar-ho com un estigma de la Passió, símbol de la corona d'espines. Malgrat li fou extreta, cada matinada la ferida es tornava a obrir i supurar, exhalant una forta pudor. Això es va mantenir durant molt anys i només es va guarir quan la nostra protagonista caigué malalta d'una altra dolència, que, aquesta sí, li va causar la mort. El 22 de maig de 1457, a l'edat de 76 anys, va morir al mateix convent. Diu la tradició que, esvaïdes les pudors de la nafra, el cos emetia una dolça flaire i es conservava incorrupte. Ben aviat es va estendre la fama guaridora de la seva intercessió divina i la devoció va recórrer tota Itàlia. Beatificada al 1627 i canonitzada al 1900 és, per mèrits propis, considerada advocada per aconseguir coses impossibles i trobar-ne de perdudes i, per la mateixa raó, protectora front violència masclista i conflictes conjugals. També es patrona de les venedores de roses, dels apicultors, protectora de parteres i, de forma no oficial, dels funcionaris espanyols, pel verset que diu allò de *"Santa Rita, Rita, Rita.... lo que se da, no se quita"* i que recorda que les seves són places vitalícies. Per tot això i molt més, davant malures que semblen inabastables, sempre podem cantar com els devots de Mataró: *"si al que us pren per advocada / li alcançau del cel favor: / remeiau nostre dolor / Rita benaventurada."*

EL NOSTRE BENESTAR *fàtima bentoldrà i fernàndez (sedó)*

LA DONA D'AVUI

Amb motiu del Dia Internacional de la Dona es van organitzar diferents activitats per recordar la importància que té la figura de la dona a la nostra societat, i es van dur a terme actes per seguir amb el procés d'igualtat que tant temps fa que està en moviment.

Vaig tenir el privilegi de dinamitzar un taller a diferents comarques de Catalunya, amb el nom "Temps per a tu". Un taller destinat a dones, en el que he difós tècniques i recursos de la metodologia *coaching*. Un taller que va ser molt enriquidor, tant per les assistents com per a mi mateixa.

Arrel d'aquest taller i la participació de les assistents, compartint i explicant experiències pròpies, he de dir que la dona d'avui mereix ser més escoltada, mereix més atenció, i l'home per la seva part, cal que s'empri de forma activa en aquesta tasca. Sé que hi ha excepcions, i que hi ha persones, equips, parelles, famílies... que gaudeixen de relacions sanes en aquest sentit, però no sempre igualitàries. I aquesta és la gran lluita, relacions igualitàries a casa, a la feina, entre amistats i altres familiars...

Una de les teories que vaig explicar en aquest taller i d'altres que imparteixo, és la teoria de la responsabilitat. Una relació, (sigui quina sigui) és un equip, i està format per diferents persones. La responsabilitat dels membres d'aquest equip, ha d'estar repartida en parts iguals. Si jo amb la meua companya de feina som un equip i treballem per assolir un objectiu comú, el % de responsabilitat cal que l'assumim de forma proporcionada, és a dir, ella ha de treballar el seu 50% i jo el meu 50% per arribar al nostre objectiu que serà el 100% una vegada haguem finalitzat la tasca. De tasques n'hi ha de molts tipus i de diferents durades, i cal que en el transcurs d'aquestes, les parts s'impliquin per parts iguals si pretenem que aquest camí funcioni, i sigui agradable. Jo no puc fer-me càrrec de la responsabilitat de la meua companya igual que ella tampoc de la meua. Altra cosa és que en un moment donat em demani ajuda i jo assumeixi puntualment part del seu % de responsabilitat, i a la inversa si jo ho necessito en una altra ocasió, i sempre i quan ens ho demanin o ho demanem. Si jo assumeixo un % de responsabilitat de l'altra persona del meu equip, sense que m'ho demani, estaré envaint la seva parcel·la de responsabilitat, i això ens pot dur a relacions disfuncionals i per tant no sanes i no satisfactòries.

Així doncs, us convido a construir relacions més saludables, en les que la igualtat en sigui la protagonista, és clar que per assolir aquets objectiu, cal escolta, respecte, compromís, estima, assertivitat, empatia i un llarg etcètera, però és possible, molt necessari i totes i tots hi podem arribar.

En **Jaume Moya i Matas** és veí de Florejacs i col·laborador de la nostra revista des de fa 15 anys. És jurista, ha estat diputat al Congrés, i és un gran activista cultural. Ha rebut alguns premis de relats i avui ens presenta el que és el seu segon llibre publicat.

Jaume, ara ens presentes *De carlinades per la Segarra històrica. Descobrint els escenaris de mig segle de violència*, que han publicat conjuntament l'Associació de Patrimoni Artístic de Torà i l'editorial Fonoll. Abans, però, ens agradaria que ens expliquessis com va anar la publicació del teu primer llibre, *Els castells de la Segarra*, que vas escriure a quatre mans amb Jesús Roig i Grau.

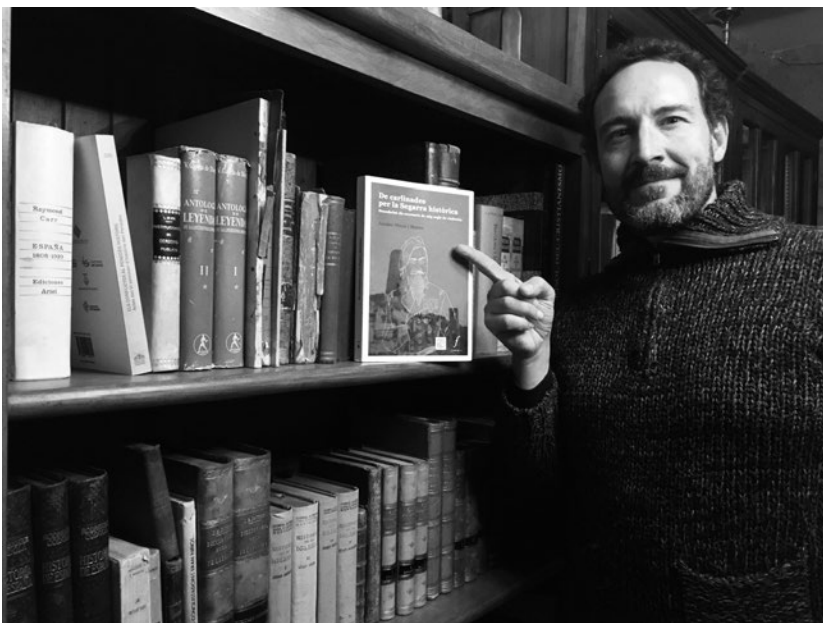
D'això fa gairebé quinze anys. El llibre sobre els Castells de la Segarra va sorgir de la meua dedicació al castell de les Sitges i al projecte "Camins de Sikarra" de dinamització cultural i turística. El buit que en una comarca que es fa dir "Terra de Castells" no hi hagués cap publicació específica de divulgació general sobre aquest patrimoni va estimular el repte de fer-lo, que amb en Jesús vam tirar endavant després de dos anys de treball, i que edicions Cossetània va fer possible.

El teu interès pel carlisme neix en el procés d'elaboració d'aquest primer llibre o bé d'abans?

De fet, l'interès sorgeix a partir de la detecció d'una àmplia llacuna de desconeixement general, i -fins i tot- d'interès, respecte el segle XIX. El treball d'investigació per l'elaboració del llibre sobre els castells conduïa fins un buit al voltant del què havia passat després de la Desamortització, tot i que, en molts casos, bona part dels castells havien canviat la seva aparença i funció precisament al llarg dels fets ocorreguts en aquelles dècades. I, evidentment, el carlisme és la màxima expressió dels fets que van marcar un abans i un després no només en els castells, sinó en la terra i la seva gent.

Ens indicaves que t'han cridat molt les transformacions que va patir la comarca de la Segarra al llarg del segle XIX, que van deixar gran petjada i de les que no som conscients. Quina d'elles especialment i per què?

El segle XIX marca una transició d'uns valors, d'una configuració social, d'una manera d'entendre la política, les relacions entre les persones i les institucions i la vida en general, que marca una profunda petjada. El deixar enrere valors tradicionals, religiosos, privilegis post-feudals i l'arrelament a la terra, per una nova concepció liberal, proto-capitalista, laica, burgesa i unes institucions fiscals i governamentals molts més properes causen un trauma, una resistència i una violència que marcarà tot el segle. La Segarra, comarca molt vinculada a les possessions ancestrals de la terra i a una vida marcada per religiositat, els ritmes de les collites i les tradicions ancestrals, reaccionarà majoritàriament en contra del nou ordre, constitucional i liberal. A més, la seva situació, creuada per camins estratègics dins del país, també la farà pas d'exèrcits i escenari de batalles decisives. La destrucció dels castells de Biosca o Sanaüja, l'ocupació de Cervera o Guissona, els setges de Torà o les batalles de Gra, de Perecoamps o del Bancal tenen una gran transcendència en l'esdevenir de la història del país.

T'agrada explicar que al municipi hi ha personatges dignes de llegenda. Quins serien?

Fill de Bellveí fou el tinent coronel Jeroni Jordana, que estigué al capdavant de la Junta corregimental de Cervera durant la revolta dels Malcontents, alçats en armes contra el rei Ferran VII per haver donat massa concessions als liberals. Formà part de les reunions celebrades a Cervera, a casa de Josefina Comerford, coneguda com "la dona general" i veritable líder de la revolta, fins al punt que la premsa liberal l'acusà d'encantar els oients amb «discursos eròtico-teocràtics».

Anys després, com a comandant carlí de Tàrraga, Jordana fou un dels primers a alçar-se contra la reina Isabel II en la primera guerra pròpiament carlista.

També ens consta que un altre dels personatges més cèlebres de les carlinades, en Ramon Sorribes, conegut com “el Guerxo de Ratera”, estava casat a Florejacs, amb una dona de cognom Torradeflot. De fet, possiblement per aquest parentiu, quan el Guerxo entrà al poble al principi de la tercera carlinada es limità a desarmar-ne el sometent, sense més represàlies (tot i que tenia fama de sanguinari ben merescuda).

Però també n’hi ha d’anònims, que hi deixaren la pell, especialment durant els fets de la batalla de Gra i, especialment, els saquejos posteriors a Sedó i Torrefeta, quan les agressions i les violacions castigaren -com sempre- a les més febles.

Dius que al·lucines amb batalles que van passar a tocar de casa. En aquest número de La Veu de TiF ens parles d’una curiositat de la batalla de Gra (1837). T’ho passes bé fent aquesta investigació sobre el terreny que, a banda, t’ha permès conèixer gent especial. Com ha estat aquest procés?

Segons molts historiadors, el foc de Gra va ser l’única gran batalla militar de tota la primera Guerra Carlina a Catalunya. Dos grans exèrcits (formats entre 23.000 i 40.000 homes, segons les fonts) s’enfrontaren a la ribera del Passerell i marcà la primera gran derrota de les forces carlines, entre les quals es comptava el propi pretendent al Tro, Carles Maria Isidre de Borbó. Investigar fets com aquests, tan propers, tan traumàtics i tan oblidats, i resseguir l’escenari, descobrint-hi encara senyals que en parlen i que permeten descriure com va anar tot plegat, és fascinant.

El mateix en tots els prop de cent episodis que descriu al llibre. Passejar pels escenaris, resseguir les pedres i els camins i parlar amb els habitants del lloc, regalen descobertes contínues. Sovint apareixen nous fils que tibar per treure a la llum fets i gent oblidada, però sempre interessant. Alhora, tot plegat també permet obtenir respostes a dubtes actuals i entendre millor el tarannà de la terra i la gent.

Segur que aquesta recerca t’està aportant material suficient per fer una nova publicació. T’ho plantejges?

Sí, el material recollit és enorme i permet seguir aprofundint. Per una banda, per exemple, tot el vinculat a la batalla de Gra, sobre la que precisament estic preparant un article per la revista Urtx, o amb l’enterrament del general Rafael Tristany a Ardèvol, sobre el que he enviat un article que aviat apareixerà a la revista Sàpiens.

Però, a més, hi ha molt material que va més enllà de la història verificable (llegendes, records familiars, noms de llocs, malnom de personatges...) que poden inspirar també algun treball de ficció o novel·la històrica, que també m’encantaria poder explorar. A banda dels retalls que inspiren molts dels posts del blog d’en Giliet de Florejacs i col·laboracions puntuals amb aquesta i d’altres publicacions.

Les fotografies d’aquest llibre també son teves. Has calculat quants quilòmetres has fet per elaborar-lo?

Un dels majors divertiments en la confecció del llibre ha estat visitar els escenaris, per resseguir in situ els detalls i buscar empremtes de la història. Testimoni d’això són les més de cent fotografies que il·lustren el treball (a banda de moltes esgarrinxades a la pell, a la recerca de fonts, coves i ruïnes de difícil localització). Els quilòmetres recorreguts i les hores invertides són incomptables, però tots

CONSTRUCCIONS I REFORMES

J.R. SANCHEZ

Raval Sant Pere, 6 25210 GUISSONA
Telèfons: 973 55 04 41 676 58 74 16 609 07 49 72
jrsanchezcons@gmail.com

i cadascun d'ells han valgut molt la pena.

Presentes els relats de manera que pots deixar el llibre en qualsevol moment i reprendre'l en qualsevol altre sense por a perdre's, pel que és de lectura amena.

Sí. El llibre és també un pretext per tornar a recórrer la Segarra i descobrir (o redescobrir) escenaris amb uns altres ulls. Per això té una mica de guia turística i, fins i tot, d'aquelles lectures que tan m'agradaven fa quaranta anys de "Tria la teva pròpia aventura". Jo no sóc historiador, és evident, per això no és un assaig acadèmic sobre història, sinó que és més aviat un recull articulat de narracions reals, trenades dins d'un fil històric verificable, que busquen, per davant de tot, l'amenitat i despertar l'interès del lector. M'agrada dir que és més un llibre de motxilla que de sofà.

Quins plans de futur tens?

Com deia, ara estic enfeinat en el treball sobre la batalla de Gra. Tinc a l'abast molts objectes que s'han trobat allí mateix que parlen de les persones que hi van participar, dels seus moviments i, fins i tot, de càrregues i morts durant l'enfrontament. La seva interpretació, a la llum de les cròniques, ens permetran formular una hipòtesi sobre aquest esdeveniment crucial que va succeir a tocar de casa i que cal que algun dia sigui reivindicat en la seva mesura.

També estic preparant l'esquema del que podria ser una novel·la històrica, basada en uns altres personatges fascinants i histriònics de l'època, com van ser els capellans trabucaires, dels quals en vam tenir a la Segarra alguns de molt destacats. La qüestió serà treure temps per poder-m'hi dedicar.

Alguna reflexió a fer per la comunitat lectora de La Veu de Torrefeta i Florejacs?

En primer lloc, agrair l'interès pel meu treball, i convidar-los a contagiar-se per la curiositat per tot allò que ha passat al nostre municipi i n'ha marcat l'esdevenir, i no només durant les carlinades, és clar. En molts casos, estem parlant dels padrins dels padrins, per la qual cosa, és molt fàcil que entre les andròmines i els papers vells que acumulem a casa n'hi hagi que ens donin més claus per conèixer encara més tot allò que s'esdevingué i que, malauradament, s'oblidà. No perdem mai la curiositat per saber d'on venim i també per conèixer els errors que vam cometre, per així no tornar-los a repetir mai més.

Veient l'èxit que estan tenint les presentacions del llibre *De carlinades per la Segarra històrica*. tenim la certesa que aquesta publicació serà un èxit, especialment si va acompanyada de la passió que transmet en Jaume quan parla d'aquest moviment històric no tan llunyà. Li desitgem molta sort!

RACÓ DE CINE *roser nadal i freixes (la morana)*

TODAS LAS CRIATURAS GRANDES I PEQUEÑAS

Totes les bèsties petites i grosses és una sèrie de televisió, ambientada el 1937, basada en una sèrie de llibres sobre un veterinari de Yorkshire escrita per Alf Wight amb el pseudònim de James Herriot.

La sèrie gira al voltant d'un trio de veterinaris que treballen a Yorkshire Dales a partir del 1937. Siegfried Farnon (descriu com un "excèntric") contracta James Herriot a la seva consulta veterinària de Skeldale House. A més d'en Siegfried i d'en James, hi intervé el germà petit d'en Siegfried, en Tristan, i la Sra. Hall, la seva mestressa.

Gènere: Drama i comèdia. Director: Brian Percival. País: Regne Unit. Llengua original: anglès. Subtitulat en català a Filmin.

Visionar-la en: Filmin i Moviestar+

És entretinguda, amable, per veure en família si cal. Els personatges cauen bé. Precioses vistes de Yorkshire.

EL SAÜC, *SAMBUCUS NIGRA*

És un arbust que pot arribar a fer de 8-10 m, i el trobareu a les vores dels rius o llocs humits. Té moltes propietats medicinals: expectorant, diürètic, laxant, antilèptic, antiinflamatori, cicatritzant, sudorífic, anticatarral, vulnerari...

Des que floreix al maig fins a l'agost i setembre podem gaudir de les seves propietats.

Començarem amb les seves flors. Són excel·lents per a fer una rentada d'ulls o per una conjuntivitis o inflamació, per a les genives inflamades o llegues a la boca; farem un glopet, gàrgares per al mal de coll i la faringitis; per al mal de cap, migranyes, trastorns nerviosos, per a baixar la febre, amb unes tres infusions al dia podem millorar molt.

Podem fer un xarop per prendre durant qualsevol constipat o mal de coll: 1 kg de sucre integral de canya, 2 llimones, unes quantes branques de menta i 20 gr d'umbel·les de saüc. Posarem a bullir l'aigua i el sucre, fins que el sucre estigui integrat amb l'aigua. A continuació afegirem les llimones a trossets, i al final afegirem les umbel·les que prèviament les haurem rentat. Ho deixarem reposar unes 12 h i el colarem. Ho guardarem en botelles de vidre fosques i el conservarem a la nevera. Ens pot durar uns tres mesos. Sempre en podem tornar a fer, encara que sigui la planta seca.

Per a fer una beguda refrescant: 1 litre d'aigua, 4-5 umbel·les, una llimona partida a trossets, 2 cullerades de sucre o stevia, tot en fred a la nevera i ho deixarem reposar 12 hores i ja ens ho podem prendre.

Una recepta de la meva padrina, de fa molts anys, per a quan teníem una ferida infectada: agafava una brasa del foc i afegia una mica de saüc sec, un raquet d'oli d'oliva i ho posava al lloc de la ferida i perfumava el lloc de la ferida. Després, amb una gasa impregnada del fum tapava la ferida, era un excel·lent remei.

També a la cuina les umbel·les arrebossades amb farina, ou, llet i un raquet de mel estan boníssimes.

Quan té les boletes negres podem fer un xarop o melmelada: 1 kg de baies de saüc, sempre separant les que encara estan verdes, perquè són tòxiques. Les rentarem, les posarem en una olla amb 600 grams de sucre, un got d'aigua, una llimona a trossets i tres pomes sense pelar perquè ens quedi més consistent. Per a la pectina de la poma deixarem bullir una mitja hora, ho passarem per la batedora i passat per un colador, per treure els pinyols, perquè solen ser una mica molestos; l'envasarem en pots de vidre i farem un bany maria uns 20 minuts i ens durarà tot l'any. L'utilitzarem tant per a un xarop, com en infusions, iogurts gelats, amb una torradeta, per a postres: és deliciosa.

Per a fer un cava de saüc: disposem d'un 20 umbel·les amb uns 5 litres d'aigua, afegirem 800 gr de sucre blanc, una llimona, una taronja tallada a trossets i una tasetta de cafè de vinagre de poma. Tapeu la garrafa, millor que sigui de vidre, i la deixeu reposar durant 15 dies en un lloc fresc. Passats aquests dies ho passarem per a un colador i l'envasarem en ampolles tipus gasosa o vichi perquè suporti la pressió del gas. Ho deixarem tres dies a sol i serena, i les guardarem en un lloc fresc, i quan el vulgueu tastar posarem l'ampolla a la nevera, amb un punt de bombolles molt agradable

Una altra faceta d'aquesta del saüc és la seva màgia. És un arbust sagrat, entre les seves branques vivien follets, bruixes, fades i tota classe d'esperits relacionats amb la natura, per descomptat esperits bons. Quasi totes les cases de pagès tenien un saüc al costat de la casa perquè els hi donava salut. Com que els hi tenia tant de respecte, havien que demanar permís a la planta. Una maledicció, es plantava a prop de les tombes, es creia que així els morts trobarien la pau. També es deia arbre de les bruixes perquè es fabricaven flautes màgiques amb els seus troncs, perquè la part de dins del tronc és com una esponja. Se celebraven les assemblees i judicis sota l'arbre i es consideraven protegits per a les fades. També es beneïen les parelles que es casaven sota el saüc. Es recol·lecta a la nit de Sant Joan sota el signe de lleó.

NOTICIARI BREU

Dia Internacional de les Dones, a TiF

Una vintena de persones acudiren a l'acte de lectura del manifest que es dugué a terme el dimecres dia 8 de març, Dia Internacional de les Dones, a Torrefeta, davant de l'edifici de l'Ajuntament. A l'inici de l'acte l'alcalde del municipi Josep Mª Castella, adreçà unes paraules al públic assistent, i a continuació es procedí a la lectura del manifest. L'acte va finalitzar amb una foto de grup. Fem que cada dia sigui 8 de març!

Carnestoltes a Sedó 2023

El passat 11 de març es va poder recuperar el tradicional sopar i concurs de truites del Centre Social de Sedó i Ribera, on van assistir 57 persones entre infants i adults amb més d'una vintena

de truites presentades al concurs. El jurat va premiar els cuiners guanyadors amb diferents estris de cuina tenint en compte la innovació, la tradició i el gust. Enguany, també va tenir lloc la 3a gimcana per dins el terme de Sedó amb una vintena de participants. Els grups guanyadors van ser "Les nenes al poder" i "Les papallones". A més a més, aquest any es va organitzar un taller de màscares que va ser tot un èxit on la canalla va poder demostrar els seus dots artístics.

Isaac Soterias

INSTAL·LACIONS, LAMPISTERIA
I MANTENIMENT

c/ Sense Cap, 9 - 25750 Torà
T. 625 53 17 43
E-mail: isaacsoteriaslampista@hotmail.es
 Lampisteria Isaac Soterias

LESIONS CUTÀNIES EN LA GENT GRAN

Fotoenvelliment

Els canvis a la pell es produeixen bàsicament per dos mecanismes: un intrínsec degut al propi envelliment natural de les persones, i un altre degut a l'exposició a les radiacions ultraviolades del sol i que podem evitar (fotoenvelliment).

Amb el pas del temps, la pell perd la capacitat de reparar les lesions que pateix a causa de les radiacions solars, per la qual cosa, el fotoenvelliment pot arribar a ser irreversible. Altres factors que també hi poden conduir són el tabac i l'alcohol.

La millor manera d'evitar el fotoenvelliment és la prevenció, que tindrà més èxit com més precoçment s'iniciï, fins i tot des de la infància.

Quins signes presenta

Els signes del fotoenvelliment es fan més visibles a les zones del cos més exposades al sol: cara, coll, escot i cuir cabellut. Els més comuns són:

- Xerosi, sequedat i aspror al tacte.
- Pèrdua d'elasticitat. Flacciditat cutània, la pell es despenja.
- Arrugues, solcs i línies profundes a la pell.
- Taques i pigmentació irregular.
- Cloasma o melasma: es tracta de taques per hiperpigmentació de melanina a l'epidermis i la dermis que apareixen a la zona del rostre, principalment al front, les galtes i el llavi superior. Es poden prevenir limitant l'exposició al sol i controlant els factors hormonals desencadenants.
- Queratosi actínica: formació de lesions descamatives i crostes que poden determinar un risc augmentat de càncer de pell.
- Porpra senil o de Bateman: que es manifesta com a taques violàcies indolores que apareixen davant de mínims traumatismes en pell fotodanyada d'avantbraços i dors de mans.
- Hipomelanosí guttata: diverses petites taques blanques en membres.
- Malaltia de Favre-Racouchot. L'exposició crònica al sol pot generar l'aparició de barbs (punts negres) i quists groguencs a la zona de la cara propera als ulls.

Com a resultat de l'efecte acumulatiu i irreversible de l'exposició a la radiació, apareixen lesions premalignes com les queratosis actíniques de base vermella amb escates o lesions tumorals com els carcinomes basocel·lulars, espinocel·lulars i el melanoma cutani.

Mantenir la pell sana

Una mica de sol és beneficiós, però per mantenir la pell sana són recomanables els consells següents:

- **Limitar el temps d'exposició al sol.** Està bé sortir durant el dia, però intentar evitar el sol durant les hores que els raigs UVA i UVB són més intensos: entre les 10 hores i les 15 hores. No recomanem una exposició directa de més de 30 minuts.
- **Utilitzar protector solar.** Un protector solar amb un número SPF (factor de protecció solar) de 15 o més. El millor és triar protectors solars que indiquin "ampli espectre" a l'etiqueta. Aplicar el protector solar de 15 a 30 minuts abans de sortir. El protector solar cal tornar a aplicar-se almenys cada 2 hores. Utilitzar protector solar resistent a l'aigua i amb més freqüència quan es neda, se sua o es frega la pell amb una tovallola.
- **Fer servir roba protectora.** Sempre és recomanable portar un barret o una gorra que proporcioni ombra a la cara, fer servir ulleres de sol per evitar que els raigs solars perjudiquin la salut dels ulls i la vista. Si heu d'estar al sol, feu servir camises lleugeres de màniga llarga i pantalons llargs o faldilles llargues.
- **Mantenir-se ben hidratat.** En cas que es facin activitats o esports a l'aire lliure, és recomanable ingerir abundants quantitats d'aigua fresca i líquids saludables o aliments que tinguin molta aigua, com la pinya, la síndria, el meló, el tomàquet, entre altres. Això evitarà que el cos es deshidrati i pugui ser víctima d'un cop de calor o d'insolació.
- **Evitar bronzejar-se.** No utilitzeu llums solars o llits de bronzejat.

PRIMER TRIMESTRE 2023

PLUVIOMETRIA

GENER	29 litres/m ² (27 l/m ²)
FEBRER	28 litres/m ² (18 l/m ²)
MARÇ	0 litres/m ² (28 l/m ²)
Comparació TOTAL 1r trimestre 2023	57 litres/m ² (73 l/m ²)
TOTAL 1r trimestre 2022	65 litres/m ²

TEMPERATURES

GENER	
màxima:	19,6° dia 1
mínima:	-4,9° dia 30
mitjana de màximes:	8,0° (8,7°)
mitjana de mínimes:	-0,5° (1,1°)
MITJANA DEL MES:	3,8° (4,9°)

FEBRER	
màxima:	22,4° dia 20
mínima:	-3,3° dia 11
mitjana de màximes:	12,2° (11,7°)
mitjana de mínimes:	0,0° (2,0°)
MITJANA DEL MES:	6,1° (6,9°)

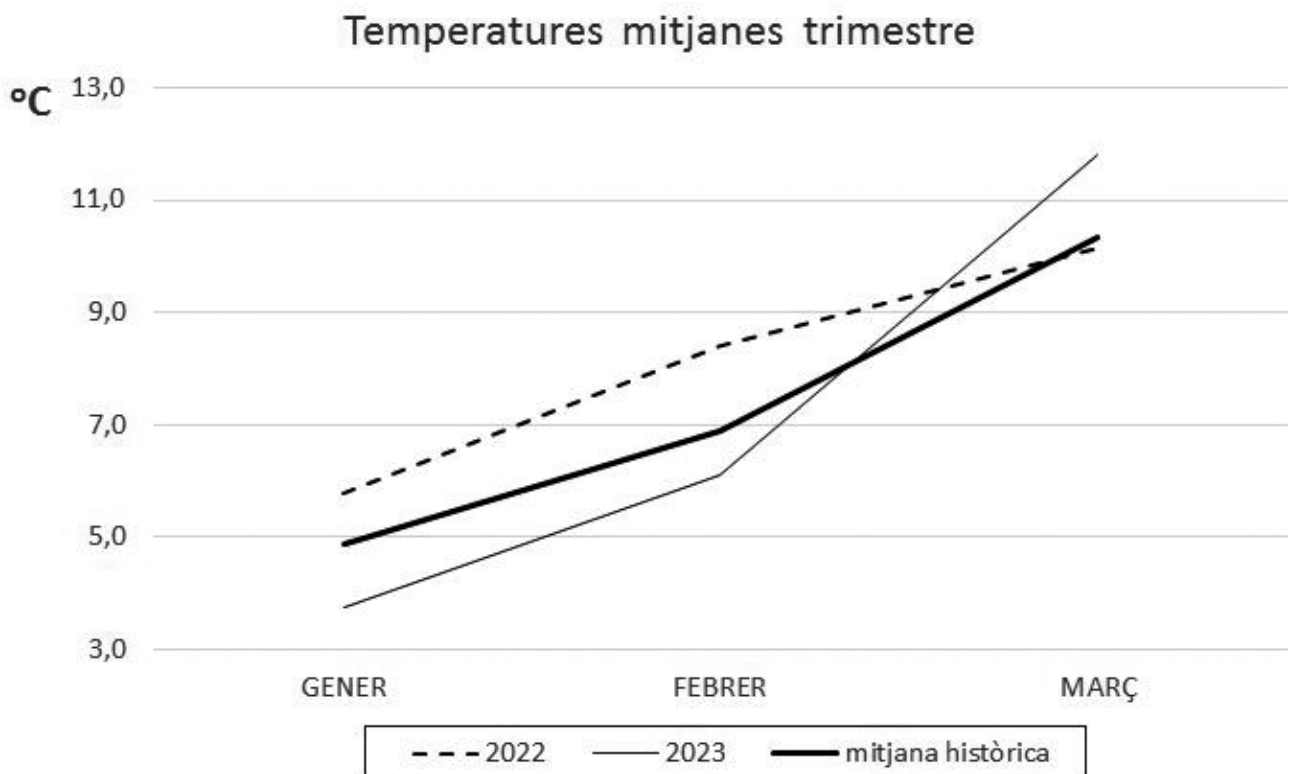
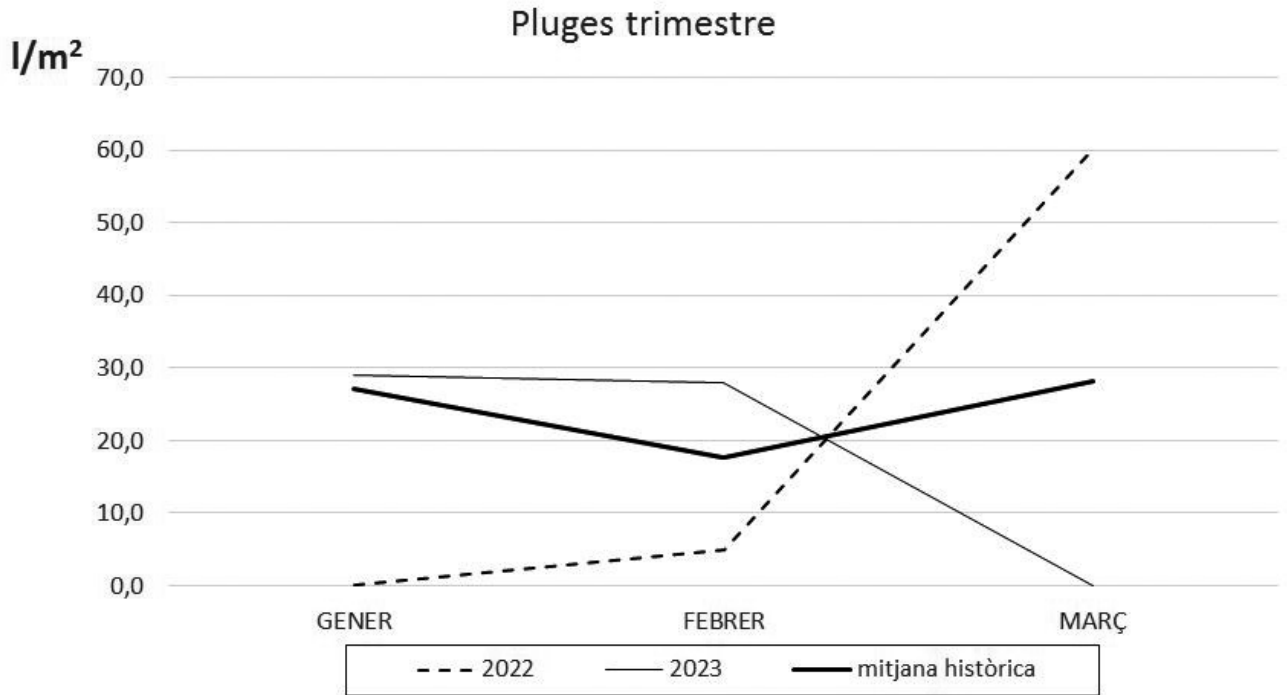
MARÇ	
màxima:	27,5° dia 13
mínima:	-4,7° dia 1
mitjana de màximes:	18,7° (16,0°)
mitjana de mínimes:	4,9° (4,8°)
MITJANA DEL MES:	11,8° (10,3°)

Entre parèntesi els valors climàtics normals a Palou

	<p>JOSEP M. MAS i MORERA, SL</p> <p>C/ dels Llacs, parcel·la D 25210 GUISSONA Tel. 973550087 Fax 973550081 Mòbil 659737159 adm@jmmas.e.telefonica.net</p>
---	--

Un altre hivern més sec del normal. Encara sort que la temperatura de gener i febrer ha sigut més freda del que ens té acostumats. En canvi el març, a part de no ploure gens, ha sigut un mes molt estrany pel que fa a les temperatures, amb unes màximes molt altes però amb unes mínimes que sortosament s'han mantingut.

EXCEL·LENTÍSSIM MR. WALKER, IL·LUSTRÍSSIM SISÈ COMTE DE GRA

Ramon de Meer i Kindelán fou un dels més cèlebres militars espanyols del segle XIX. Nascut a Barcelona, de pares flamencs, va començar la seva carrera militar embarcat a l'extrafolària expedició espanyola a Dinamarca de 1807, en la qual, uns quinze mil homes enviats per Godoy en suport de Napoleó van acabar amotinats i maldant per fugir a casa.

Ramon de Meer

De tornada, el nostre protagonista desenvolupà a Catalunya bona part dels seus fets de guerra, servint al rei Ferran VII a les ordres del sanguinari general Charles d'Espagnac. Però, a diferència d'aquell, durant la primera guerra carlista s'afilera al bàndol liberal, entre els partidaris de la reina Isabel II. Fou aleshores quan, en la persecució dels exèrcits del pretendent Carles V, guanyà el títol de comte de Gra. Com a general de les tropes isabelines, el 12 de juny de 1837, derrotà als carlistes als camps regats pel Passerell, al tram que passa entre Guissona, la Morana, Sant Martí de la Morana i Gra. Aquella va ser una batalla terriblement cruenta: segons les versions, s'hi enfrontaren entre vint-i-cinc mil i trenta mil soldats, dels quals prop de dos mil hi deixaren la vida. De fet, si no hi hagueren més morts, fou gràcies a les ordres que donà De Meer al coronel d'hússars Diego de León de Cessar en l'escomesa de perseguir els carlins fugitius i de rematar a cop de baioneta als ferits.

Com a reconeixement al mèrit, vuit anys més tard, la regent Maria Cristina li atorgà el títol de comte de Gra, honor que lluí amb orgull fins la seva mort, ocorreguda a Madrid l'any 1869. El comtat fou heretat pel seu primogènit, el també militar Amalio Rufino de Meer Cortés, qui, al seu torn i mortis causa, l'any 1872, el traspassà a Juan de Meer i Rameau. A continuació, el quart comte de Gra va ser comtessa, Doña Maria del Perpetuo Socorro de Meer y Lapuerta, qui fou succeïda l'any 1970 pel seu fill José Luis Echevarría de Meer. Finalment, dos anys després, prengué el relleu el nostre segon heroi de la història, sisè comte de Gra i actual tenidor de tan noble títol: José Ignacio Echevarri Echániz, únic baró entre els sis plançons dels seus progenitors.

José Luis Echevarría, sisè comte de Gra

El currículum de l'actual comte de Gra no té gaire a envejar al patriarca de la nissaga, tot i que els seus mèrits s'han guanyat en un altre tipus de batalles... El comte és un dels pioners d'Alianza Popular, al costat de l'ínclit Manuel Fraga, i la seva carrera política té una de les acumulacions de càrrecs més proverbials de la història recent del Regne d'Espanya. Als anys vuitanta del segle XX, des de l'Ajuntament de Madrid, va exercir com un dels homes forts d'Esperanza Aguirre, a la qual va substituir com a tinent d'alcalde. Tot i això, certes irregularitats vinculades al falsejament de signatures o alguns projectes excessius (fins i tot per un home de dretes) com voler multar a la gent que correu pels carrers o esperés l'autobús fora de la marquesina, el van estimular a canviar d'aires. Ben aviat, però, va tornar al servei a la ciutadania des de l'assemblea de Madrid, on va ocupar un escó entre 2005 i 2015, mentre, alhora, feia de Senador a les Corts (entre 2005 i 2008), cosa que li atorgava de forma vitalícia l'honor d'"Excel·lentíssim Senyor", que se sumava a l'"Il·lustríssim" corresponent al rang comtal. Membre del Govern autonòmic d'Aguirre, va ocupar la Conselleria de Transports, càrrec del qual va haver de dimitir quan va fer el ridícul mostrant públicament el seu desconeixement sobre els abonaments multi-viatges. No obstant, va mantenir-se al pinyol de la senyora Aguirre, que el va elevar a la Presidència del Parlament madrileny, canongia de la qual va tornar a dimitir quan va patir un accident de trànsit mentre triplicava la taxa d'alcoholèmia. Poc després, era imputat a l'Audiència Nacional dins la trama de corrupció del cas Púnica, de comissions il·legals i blanquejament de capitals, on s'hi va veure vinculat pel seu càrrec de tresorer del PP madrileny.

Cal saber que el nostre aristocràtic heroi és conegut entre els seus amics, tots ells de la cort de Doña Esperanza, com "Mr. Walker". Ningú ha destriat la raó d'aquest apellatiu, però podria estar relacionat amb la seva afició al whisky escocès, tal vegada causant del desafortunat accident que li va costar el més preuat dels ministeris polítics que ha exercit.

Avui, als seus setanta-set anys, lluny de defallir, manté la dedicació centrada en el servei públic, exercint com a advocat amb bufet a San Lorenzo del Escorial. No obstant, ben segur que la seva atrafegada vida ha quedat enrere i seria ja el moment que conegués el lloc on el seu ardit avantpassat va fer-se mereixedor del comtat que tan dignament llueix.

En conseqüència, des d'aquestes línies, apellem a l'Ajuntament de Torrefeta i Florejacs, municipi del qual forma part el llogaret de Gra, a que el convidi a visitar el poble i hi signi el llibre d'honor.

OCELLS DE MIDA MITJANA: TANORÈXICS I PARANOICS

Aquest trimestre us vull parlar de dos ocells de dimensions similars (entre 25 i 35 cm de llarg) que, malgrat tenir tarannàs ben diferents, em tenen el cor robat.

(les franges blanques i negres de les ales, el plomall erèctil sobre el cap, el seu llarguíssim bec) com pel seu distintiu cant de 3 síl·labes “pu-pu-put” o el seu vol ondulant, com el d’una papallona gegant.

El gaig, en canvi, és molt espantadís i a la que sent la presència d’algú, s’esmuny entre els arbres

El puput s’ha considerat històricament un ocell migrador, que passava l’hivern a l’Àfrica i tornava a la Segarra cap al març, cercant les bones temperatures i els insectes, la seva principal font d’alimentació (sobretot saltamartins i grills). Tanmateix, s’ha observat que degut a l’escalfament global molts individus ja no creuen la mediterrània sinó que es queden tot l’any a casa nostra, alimentant-se de cucs i larves que captura escarbotant la terra o les clivelles dels arbres. Aquest amant del sol és definitivament un ocell que crida l’atenció, tant pel seu aspecte

mentre emet un crit d’alarma potent i aspre per advertir als altres animals. Per aquest motiu als molts llocs se l’anomena col·loquialment “el vigilant del bosc”. Un petit detall traeix les ganes de passar desapercbut d’aquest parent del corb, i són unes petites plomes d’un bellíssim color blau metàl·lic amb petites ratlles negres que llueix a la part superior de les ales.

El gaig és un ocell resident o sedentari a la Segarra i s’alimenta principalment de llavors, baies i fruits silvestres, tot i que a primavera i estiu caça petits rosegadors, rèptils, insectes,

ous o pollets d’altres ocells. Té el costum d’enterrar glans i altres fruits del bosc quan arriba la tardor per fer rebost de cara a l’hivern. És tan diligent que es calcula que pot emmagatzemar fins a 5000 glans per temporada! Aquesta característica l’ha convertit en un magnífic aliat de l’home per la repoblació de zones cremades.

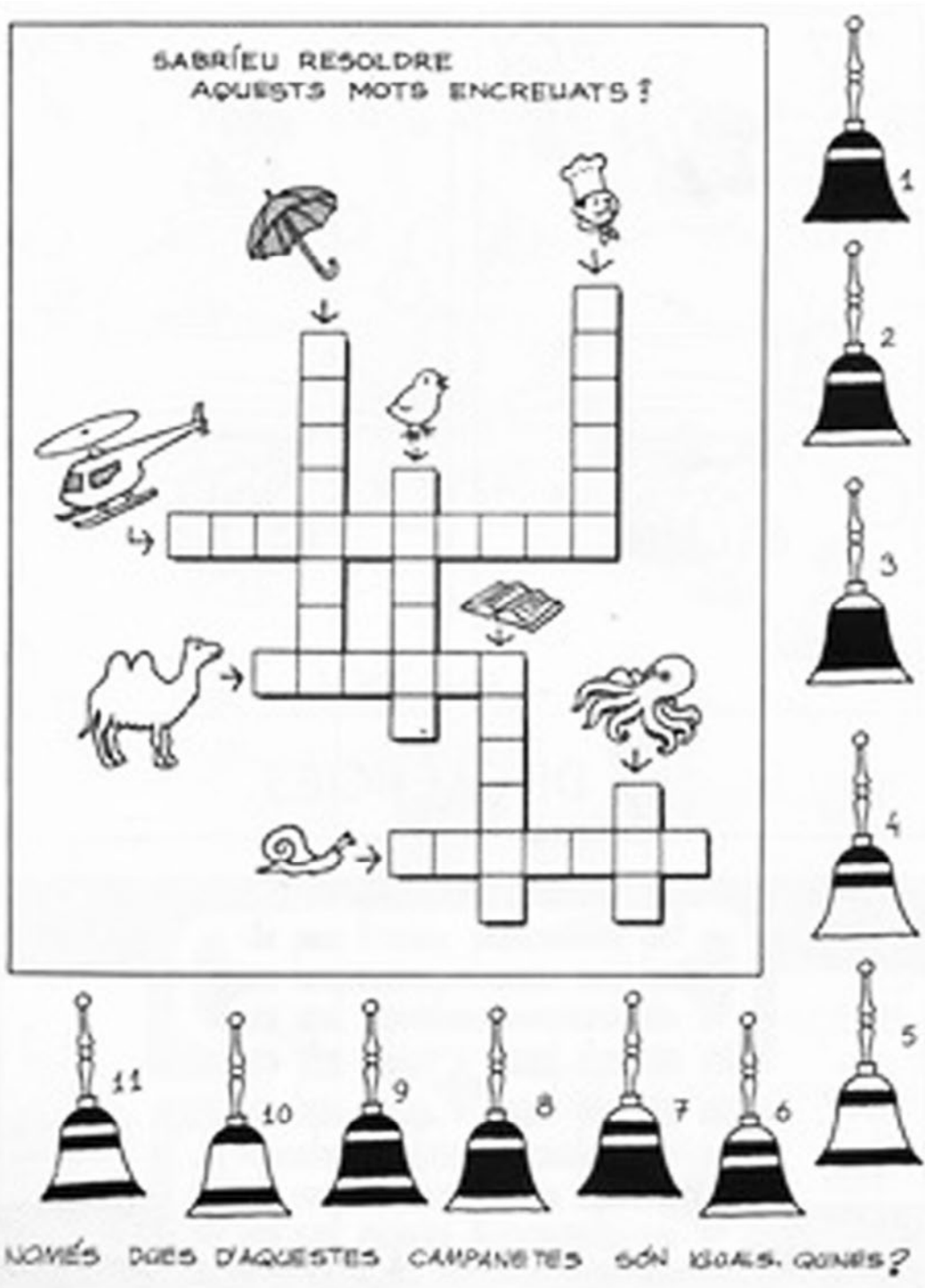
I això és tot per aquest trimestre. Si teniu qualsevol dubte o comentari, em podeu escriure a: lanaturalistaamateur@gmail.com.

C. Josep Escaler, 7
25790 OLIANA
Tel: 973470138
Fax: 973470633

www.ribaltafills.com
administracio@ribaltafills.com

RIBALTA I FILLS, SA

SABRÍEU RESOLDRE AQUESTS MOTS ENCREUATS ?

11
10
9
8
7
6
5

NOMÉS DUES D'AQUESTES CAMPANETES SÓN IGUALS. QÜINES ?

Motos Villaró

reparació i venda

Reparació i venda de tot tipus de motos, bicicletes, motoserres, motobombes, generadors, maquinaria de jardí, micro-cotxes, etc...

Obert de dilluns a divendres de 9 a 13:30 i de 15 a 20h, dissabte de 9 a 13h.

Avinguda Ponts, 10 local 2 · 25210 Guissona Tel/Fax: 973551520 Mòbil: 636933333 motosvillaro@hotmail.com

1.- Els mesos de desembre i gener són els més freds de l'any al municipi. La temperatura és molt semblant però el mes de gener és una mica més fred. Aquest any però la diferència entre els dos mesos ha sigut més gran del normal perquè vam tenir un desembre amb temperatures molt altes. Quant ha baixat la temperatura mitjana entre aquest desembre i gener?
a) 1°
b) 2°
c) 3°
d) 4°
2.- Aquest mes d'abril la temperatura mitjana històrica és de 13°, en quina d'aquestes ciutats podem anar ara per tenir la mateixa temperatura?
a) Bogotà (Colòmbia)
b) Lisboa (Portugal)
c) Atenes (Grècia)
d) Buenos Aires (Argentina)
3.- I ara mateix en quina d'aquestes capitals podem anar si busquem el lloc més fresc?
a) Kiev (Ucraïna)
b) Moscou (Rússia)
c) Reykjavík (Islàndia)
d) Ottawa (Canadà)
4.- La temperatura mínima d'aquest hivern al municipi ha sigut de -6° i s'ha repetit en diversos dies. En quina estació automàtica creus que es van registrar?
a) Granollers
b) Gra
c) La Morana
d) El Llor
5.- Aquest mes de març no ha plogut ni una gota al municipi. Quants anys creus que fa que això no passava?
a) 1
b) 8
c) 18
d) 28

Trobareu les solucions a la pàgina 26.

 <p>VM TALLER D'AUTOMOCIÓ C/ Bonalguia, 18 - 25210 Gulsissa - Tel. i Fax 973 55 03 82 vmtallerautomocio@gmail.com</p> <p>LÍNIA PRE-ITV ALINEACIÓ DIRECCIONS MÀQUINA DIAGNOSI NETEJA VEHICLES AIRE CONDICIONAT REPROGRAMACIÓ CENTRALETES</p>	 <p>VM TALLERS</p>	 <p>VM TALLER INDUSTRIAL C/ Tapioles, s/n - 25210 Gulsissa - Tel. 973 55 01 18 vmtallerindustrial@gmail.com</p> <p>MAQUINÀRIA AGRÍCOLA I INDUSTRIAL: CAMIONS TRACTORS CARRETES PLATAFORMES</p>
--	--	---

PAQUETS DE PASTA FILO FARCIDES DE PLÀTAN, MADUIXES I XOCOLATA

Ingredients

- Pasta filo
- Maduixes
- Plàtan
- Xocolata
- Mantega

Preparació

Tallarem la pasta filo en 3 trossos de 6 cm, els pintarem amb mantega i els farem amb tres trossets de plàtan, una maduixa tallada i un trosset de xocolata i els anirem enrotllant fent paquets; els pintarem amb mantega i els posarem al forn a 180°C fins que estiguin daurats.

CONSTRUCCIONS I REFORMES

Avinguda de Cervera, 11 25210 Guissona
Mòbil 687 847 502
jordimasreiglu@yahoo.es

→ SOLUCIONS ALS PASSATEMPS

Solució al MeteoQuiz

- 1- d 4°
- 2- a Bogotà (Colòmbia)
- 3- c Reykjavík (Islàndia)
- 4- a Granollers
- 5- d 28

Més informació:

- 1- Desembre (7,7°), Gener (3,8°)
- 2- Bogotà (13°), Lisboa (15°), Atenes (16°), Buenos Aires (18°)
- 3- Kiev (7°), Moscou (5°), Reykjavík (2°), Ottawa (6°)
- 4- Granollers (-6°), Gra (-5°), La Morana (-3°), El Llor (sense estació)
- 5- Els anys 1994 i 1995 tampoc va ploure gens el mes de març.

Solució al Picanyol

Són iguals les campanes número 2 i 8.

CLUB DE BITLLES PALOU

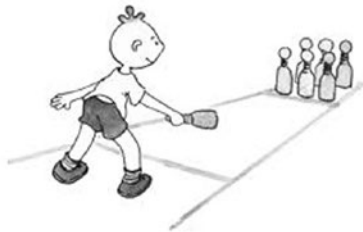
Estem a la recta final de la temporada de la Lliga de Bitlles de Lleida, i el Club de Bitlles Palou torna a fer una extraordinària temporada en el grup C. Llevat del Tàrrega que té un equip impressionant, fins el punt que no ha perdut cap partit, nosaltres ens hem mogut entre la segona i tercera posició, encara que per diferents circumstàncies hem tingut algunes baixes a la plantilla, però els que han pogut jugar ho han fet prou bé com per mantenir aquestes posicions capdavanteres de la classificació.

Els darrers resultats han estat:

Palou	329	Cervera	305
Palou	320	Cervera	336
Gàrzola	303	Palou	357
Gàrzola	345	Palou	334
Palou	360	Vergós B	348
Palou	357	Vergós B	301
Palou	338	Tordera	311
Palou	358	Tordera	326
Agramunt	389	Palou	342
Agramunt	311	Palou	378
Palou	371	Solsona	303
Palou	356	Solsona	311
Tàrrega	373	Palou	298
Tàrrega	382	Palou	349

Imatge del partit jugat a Tàrrega el 18 de març, on es van enfrontar els dos primers classificats del grup C, el Tàrrega i el Palou.

En el partit Palou-Solsona, es va produir el primer “noranta” d’aquesta temporada, aconseguit per Ramón Casoliva.

construccions RAMON RIUS

SANAÜJA (Lleida)
tel/fax 973 47 62 03
mòbil 610 98 64 54

LAEU
DE TORREFETA I FLOREJACS

Edita: Torrefeta i Florejacs Cultural NIF G25255993
Dipòsit legal: L377 1985
la.veu@hotmail.com

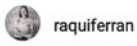
Directora Laia Argelich i Esteve **Cap de redacció** Núria Magrans i Anglès **Consell de redacció** Joan-Plàcid Sala i Montalà, Raquel Escolà i Miró, Jordi Oliva i Llorens, Ester Rius i Solé, Pere Clavé Puig i Mayoral, Marina Jové i Cunyat **Disseny i maquetació** Marina Jové i Cunyat **Imprimeix** Imprenta Barnola, Guissona

LA VEU DE TORREFETA I FLOREJACS és una publicació trimestral a tots els membres de la comunitat de Torrefeta i Florejacs. Hi poden participar tots els que ho desitgin, dins de les normes establertes. Les col·laboracions es poden fer arribar per correu a "LA VEU DE TORREFETA I FLOREJACS", 25211 Torrefeta, o bé a l'Ajuntament. Del contingut dels articles signats, n'és únicament responsable el seu autor ja que exposa la seva opinió sense que hagi de compartir-la, necessàriament, la revista. LA VEU DE TORREFETA I FLOREJACS es reserva el dret de resumir o bé ometre escrits que puguin generar desagradables polèmiques, o que perjudiquin el normal desenvolupament de la revista.

T'agradaria que publiquéssim les teves imatges? Etiqueta-les amb #TiFMola

raquiferran

Following

orisname
Torrefeta i Florejacs

Following

ladecaltorra
La Morana

Following

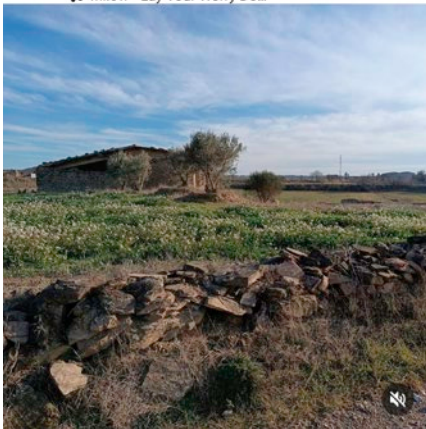

martapich_mpg
Sedo

Following

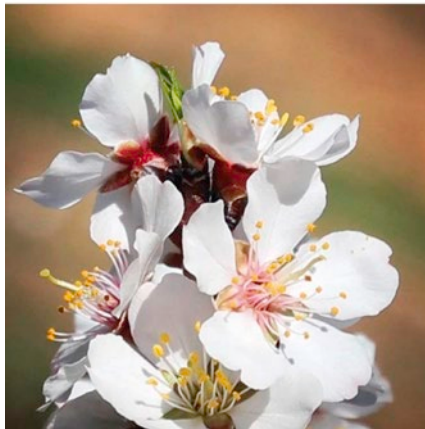

🎵 Milow - Lay Your Worry Do...

susasato
Florejachs, Cataluna, Spain

Following

pilar_serentill
Florejachs

Following

ajuntament_tif

lasegarralife
La Segarra-Catalunya

Following

🎵 Txarango - Mil Ocells (feat...

mjovec

Following

